

Fig. 1: Skov angrebet af fyrrevednematen. Den spredes ofte til nye områder med træemballage.
Kilde: EPPO og K. Venn Norge

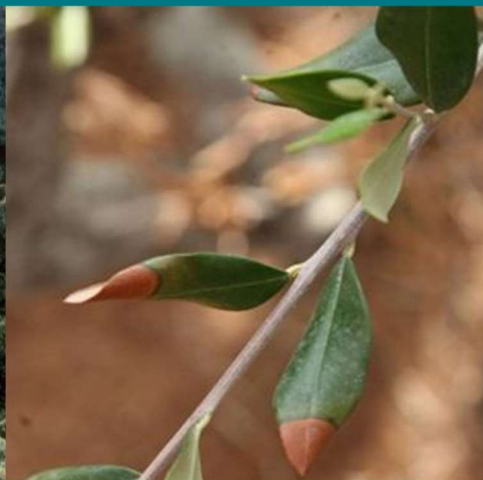

Fig. 2: *Xylella fastidiosa*, oliven med visne bladspidser afgrænset af rødbrun kant mod det friske væv.
Kilde: EPPO

Fig. 3: Larve af *Epitrix* og symptomer på dens gnav på kartoffelknold.
Kilde: Jean-Francois German

Fakta om: Undersøgelser for planteskadegørere

September
2025

Hvert år undersøger Landbrugs- og Fiskeristyrelsen for en lang række af karantæneskadegørere, som er alvorlige sygdomme og skadedyr, der kan skade planter.

Ved monitoringen kigger vi efter skadegørerne på de steder, hvor vi normalt ikke kommer i forbindelse med anden kontrol. Det er for eksempel i parker og skove. Målet er at opdage angreb tidligst muligt, inden skadegørerne når at etablere sig i Danmark. Derudover er målet at kortlægge den danske status for forekomst og fravær af en række skadegørere.

Med en stigende handel over landegrænser og mellem kontinenter øges risikoen for at indslæbe nye planteskadegørere som blinde passager. Hvis der er værtsplanter i Danmark og hvis vores klima passer skadegøreren, kan den etablere og sprede sig. Er der ingen naturlige fjender til at holde bestanden nede, kan den sprede sig meget hurtigt. Derfor kan en skadegører, der ikke udgør et problem i oprindelseslandet føre til en økonomisk katastrofe, hvis den spredes til et andet land.

Målet med monitoringen er at undersøge, om karantæneskadegørere forekommer og at opdage nye angreb så tidligt, at det er muligt at udrydde dem.

Hvor undersøges der?

Hvert år lægger Landbrugs- og Fiskeristyrelsen en plan for undersøgelserne, så den dækker de skadegørere, der er mest relevante for Danmark eller af særlig interesse for EU. Planen angiver også, hvor der skal monitoreres. Undersøgelserne fordeles som udgangspunkt jævnt over hele landet, men med fokus på steder, hvor der er størst risiko for at opdage skadegøreren. Derfor foregår en stor del af undersøgelserne for kartoffelskadegørere eksempelvis i Jylland, hvor produktionen af kartofler er størst.

Styrelsen kan udføre undersøgelser i naturområder, skove, parker, offentlige områder og hos landmænd m.v. Styrelsen har også mulighed for at foretage undersøgelser hos private.

Hvad er karantæneskadegørere?

Det er en række særligt skadelige insekter, svampe, bakterier, virus og andre organismer, der ikke tidligere er fundet eller som findes meget begrænset i EU. De kan give store udbyttetab eller skade vores natur og kulturlandskabet.

Hvad består undersøgelserne af?

Under monitoringen ser kontrolløren efter skadegørere og symptomer på dem, som f.eks. gnavemærker, huller i træer, blade eller knolde, visne, gulnende og marmorerede blade osv. Symptomerne afhænger af skadegøreren og ikke alle symptomer er lette at genkende. Derfor tager vi af og til prøver af planter, der ser sunde ud, og får dem analyseret, hvis planterne kommer fra et særligt risikoområde.

For visse insekter udfører vi undersøgelserne med feromonfælder, der tiltrækker insekterne med deres duft. Fælderne tømmes med faste mellemrum.

Resultaterne fra 2024

I 2024 blev der udført 2372 besøg på 8.876 Ha. fordelt på 62 forskellige skadegørerarter.

Undersøgelserne blev udført i skove, parker og byer, i frugtplantager, ved savværker og træimportører, hos producenter af spisekartofler m.m. og i handelsled.

I forbindelse med undersøgelserne blev der taget 1085 prøver til analyse for karantæneskadegørere. Heraf var de 295 prøver for kartoffelcystenematoder på kartofler.

Der blev fundet kartoffelcystenematoder i 5 marker i 2024. Derudover gjorde vi ikke fund af øvrige karantæneskadegørere.

Alle resultater fra overvågning registreres og kortlægges årligt. Resultaterne afleveres til EU. Hvis vi finder en karantæneskadegører, lægger vi en plan for udryddelse af skadegøreren.

Kan du hjælpe?

Alle kan hjælpe med at holde øje med karantæneskadegørere. De kan dog ofte være vanskelige at genkende, og symptomerne kan forveksles med angreb af almindeligt forekommende skadegørere eller være tegn på mangelsygdomme eller tørkeskade. Men der findes også en række letgenkendelige insekter og svampesygdomme indenfor karantæneskadegørerne. Dem kan du finde på plantesundhed.dk.

Anmeldepligt – hvem skal kontaktes?

Alle borgere har anmeldepligt ved fund eller mistanke om fund af karantæneskadegørere. Hvis du vil anmelde et muligt fund af en skadegører, kan du udfylde blanketten på www.lfst.dk under "Landbrug og Planter – Plantesundhed – Anmeld karantæneskadegører" eller kontakte:

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Landbrugsstyrelsen
Planter & Biosikkerhed
Nyropsgade 30, 1780 København V
Tlf. 33 95 80 00 | planterogbiosikkerhed@lfst.dk

